

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5.50 mesečno.
četrletno K 16.50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 5.—. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 16. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Nekaj misli k naši kompenzacijski pogodbi

(Konec.)

Ne tajimo, da se bo dal o priliki obnavljanja narod dvigniti ponekod za par stopinj višje na kulturni lestvi, a to le v okviru svojih navad in svojega sloga.

Z grozo mislimo na možnost, da bi avstrijska industrija preplavila Gorenjsko in Macedonijo, Banat in Črnogor in tebe, milo Srbijo, s stotisoči stolov »aus gebogenem Holz«, s stotisočimi omarami »Nuss, matt«, — seveda v »pristni« imitaciji v »nemškem« slogu, z neukusno zbitimi in prepleskanimi mizami, predalniki in skrinjami, s katerimi, ti, ljuba kmetica iz Prijedora ne boš vedela ne ravnati, ne jih upotrebjevati.

Tu vidim te, nesrečna domovina, opravljeno kot tistega zamorca iz Kameruna, katerega rod je osrečila nemška kultura: na gležnjih manšete, telovnik kot »dress« in cilindar na glavi.

Jasno se kažejo obrisi naše države;

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dalje.)

(56)

Imela sem naročilo, da naskrivoma položim orožje na mizo gospoda Greya v trenutku, ko ga bi gotovo zagledal in bi ga mogla jaz opazovati. Če bi se pri pogledu tega usodnega jekla izdal, če bi bil, ne da bi slutil mojo navzočnost, iznenaden in prestrašen, potem bi vedeli, kako imamo postopati. Pravica bi bila osvobodena svojih vezi, in policija bi se mu mogla brez vseh okoliščin približati. To je bila kočljiva naloga. Jaz sem se popolnoma zavedala, kako kočljiva da je bila, ko sem skrila stilet pod svoj strežajski predpasnik ter hotela iti čez hodnik. Ali bo knjižnica razsvetljena? Ali se bom mogla približati njegovi pisalni mizi? Ali bom pa morala to pričo svetovnoslavnega zločina nesti v sobo gospodične Greyeve? Ali bom obsojena k temu, da sedim ob postelji te nedolžne deklice, medtem ko bi stilet svoje grozovite obrise vtiskaval na moja prsa, in da bi morala gledati pri tem v nedolžne oči ter odgovarjati na prijazna vprašanja, ki bi jih tuptam izpreševorile njene ljubke ustnice?

Sobe so bile tako urejene, da sem mo-

vsil smo si edini, da nas bo vzhod zalagal z živili, mi bomo pa proizvajali industrijske izdelke. Ne bilo bi prav, da bi sedaj, ko se bodo stavili veliki zahtevki do naše obrti, do naše fabrikacije, zamudili ugoden moment in bi odpovedala naša zmožnost. Imamo les, imamo vodne sile, imamo stotisoč delavskih in delaželnih, delazmožnih rok. Treba nam je le, da vse organiziramo, spravimo vse v nekaj sistem. Tako bi dali dela našim malim in velikim obrtnikom, našim drvarjem in žagam: dali bi prilike našim umetnikom, da se udeležijo; dali bi pa predvsem našim bratom vse to, kar pričakujejo iz Avstrije lepše, boljše in cenejše in iz ljubezni polnega srca.

Praktično bi se dale vse te teorije izvesti mogoče na tak-le način.

Sklicala naj bi se čimprej nekako »brzoposlujoča enketa«, ki naj bi sestojala iz arhitektov, mizarjev, umetnikov, finančnikov, lesotržcev in — gospodinj. Ta enketa naj bi v oddelkih prepotovala prizadete kraje, se spravila v stik z v tem oziru merodajnimi osebami, ali pododseki v dotičnih pokra-

rala iti skozi knjižnico, če sem hotela priti v spalnico svoje male pacientke.

Previdno, toda vendar tako glasno stopajoč, da se ni zdelo, kakor da bi se hotela skrivati, sem šla čez hodnik ter odprla vrata. Soba je bila prazna. Gospod Grey ni bil pri svoji hčeri. In mogla sem iti skozi sobo, ne da bi se bala, da me bo kdo opazil. Toda še nikdar nisem prevzela naloge, ki bi zahtevala več poguma in ki bi bolj nasprotovala mojim naravnim instinktom. Vsak korak, ki sem ga storila, mi je bil zopern, toda misel na ljubezen do moža, za katerega sem storila te korake, mi je pomagala dalje. Le, ko sem dospela do stola, na katerem je gospod Grey navadno sedel, sem spoznala, da je lažje, kako dejanje zamisliti, nego ga pa izvesti. Zmisel za rodbino in domače čednosti so že od nekdaj mnogo bolj učinkovale na mene nego slava kakerega moža. Stališče tega moža v njegovi domovini, njegovo uspešno delovanje, da celo njegova slava kot državnik in mislec so bila za me dejstva, namreč dejstva, s katerimi si nisem mogla mnogo predstavljati. Njegova očetovska čustva, prostor, ki ga je njegova hči zavzemala v njegovem srcu, te prednosti pa so bile za me realnosti, ki sem jih mogla razumeti in ki sem jih predvsem cenila. In v tem, ne o njegovem družabnem stališču, mi je pripovedoval

jinah, preštudirala — brzo — potrebe ljudstva tu in tam in ustvarila tipe potrebnega pohištva. V prav ohlapnih obrisih naj bi bili ti tipi nekakšno taki-le:

A. I. Oprava najpriprostejše kmečke hiše v Srbiji, Macedoniji, Črnigori, ev. primorski in kraški tip in sicer: a) kuhinja, b) stanovanjski prostor, c) hlev.

II. Oprava boljše kmečke hiše a) kuhinja, b) izba, kjer se je, biva po dnevi, dela etc., c) spalnice, d) oprava za shrambe, c) oprava za hlev.

III. Oprava za gostilne.

IV. Oprava za prodajalne, a) kmečke z mešanim blagom, b) specialne (manufakturne, specerijske, lekarniške itd.).

B. I. Oprava malomeščanskega stanovanja, a) kuhinja (ev. obenem jedilnica), b) spalnica, c) ev. jedilnica ali delavnica (za šiviljo n. pr.).

II. Oprava poedinih sob, ev. kombinacijo z kuhinjsko pripravo n. pr. za učitelje in učiteljice, dijake, častnike i. t. d.

ta sedež, njegov najljubši prostor. Kolikokrat sem ga videla tu po cele ure sedeti, oči obrnjene proti vratom, za katerimi je ležala njegova ljubljena bolana! Celo zdaj sem si lahko v mislih predstavila njegovo obličje, kakor sem ga včasih videla skozi napol odprta vrata. In čutila sem težko dihanje, tresenje svoje roke, ko sem izvlekla stilet ter se pripravila, da ga položim na prostor, kjer ga je moral zagledati, ko je odšel od postelje svoje hčere.

Toda brzo sem potegnila roko zopet za predpasnik in bila je prazna. Kopica pisem je ležala pred menoj na mizi. Zgornje je imelo moj naslov in razentega v voglu nadpis »važno«. Nisem poznala rokopisa, vendar sem čutila, da moram to pismo odpreti in čitati, predno bom sebe ali onega, ki je stal za mojim hrbtom, kompromitirala s tem obupnim činom.

Za hip sem se vzrla. Ko sem videla, da so vrata gospodične Greyeve odprta, sem vzela pismo ter hitela z njim v svojo sobo nazaj. Kakor sem pričakovala, je pisal gospod Gryce. In ko sem ga čitala, sem spoznala, da ga nisem niti za hip prekmalu dobila.

(Dalle prih).

III. Oprava uradnih stanovanj, priprostora, cenovna, a solidna in ukusna. Ustvarilo naj bi se več tipov; oziroma naj bi se na potrebne večkratne sejitve. Naslanjalo bi se lahko na moderno, ali angleško, ali nordijsko pohištvo. Tvorilo bi nekakšno prehod na

C. I. Pohištvo za imovite sloje, ki seveda ne spada več semkaj, a za katero se bo pač tudi treba pobrigati, da ne bodo ravno ti sloji, ki razpolagajo mnogokrat z več denarjem nego ukusom, naselili spretnim dunajskim agentom in pobrali za drag denar ves secesionistični „gšnas“, ki bi se še znal potikati po avstrijskih zalozah pohištva.

Ko bi bili ti tipi v narisih pripravljeni, njih fabrikacija natančno preračunjena, naj bi se fiksirale enotne cene za ta in ta tip; ustanovila naj bi se nekakšna velika zadruga ali centrala ali kar bočete, ki bi imela vse niti podjetja v rokah. Nakupovala bi surovine, oddajala dela, in razpečavala dopetovljeno pohištvo. Ker bi bil vsak tip, vsaka miza in vsak stol, vsaka omara in vsake jaslje, natančno predpisane v materijalu, dimenzijah in izdelavi, bi se dela oddajala lahko po zmožnosti različnim posameznim obrtnikom in podjetjem. Poprijel bi se dela lahko vsak priprost mizar v zadnji gorski vasi, dela bi bilo pa tudi za naše najsolidnejše delavnice. Delo naj bi se ev. razdelilo na ta način, da bi se v gotovih okoliših delale same mize enega tipa, v drugem stolu, v tretjem omare itd. Da bi se našlo pri takem razdeljevanju dela, tudi marsikak posel za naselbine naših invalidov — ali jih že imamo? — in za naše begunske tabore bi prišlo pač tudi v poštev.

V nadaljnje podrobnosti se tu ne gre spuščati. Vsem, ki so dobrohotno sledili tem izvajanjem le še to-le: Le bojazen, da bi se zamudil ta dragoceni čas prenavljanja naše oropane domovine mi je potisnila pero v roko. Vsi, ki hočete, ki morete in znate, vsi ki ste v to poklicani, pobrigajte se pravočasno zato, da ne bo nosila domovina, ko bo nanovo oblečena sramotilne in ominoze znamke: „Made in Germany.“

Političen pregled.

Prestolonaslednik in rešitev krize. — **Regentov poziv.** »Slov. Narodu« se poroča iz Beograda z dne 29. septembra: Včeraj ob 18. uri zvečer je bil predsednik parlamenta dr. Pavlovič v avdijenci pri prestolonasledniku regentu, kateremu je sporočil, da mu ni mogoče sestaviti kabineta in da zato vrača poverjeni mu mandat v njegove roke. Prestolonaslednik je prosil dr. Pavloviča naj mu svetuje kak drug izhod iz krize, da se vendarle že enkrat sestavi nova vlada. Dr. Pavlovič je izjavil, da ne ve za noben izhod iz te krize in da radi tega ne more ničesar svetovati. Nato je odgovoril prestolonaslednik: »Prosim vas, gospod predsednik, da se vrnete v mesto in skličete šefe posameznih strank ter jim sporočite sledeče: jaz jih v interesu naše velike države in narodne stvari prosim, da napravijo konec stanju, katerega ne moreta ne država, ne narod še nadalje trpeti. Pričakujem najkasneje do jutri ob 18. uri zvečer predloge za sestavo nove vlade. V slučaju, da takih predlogov ne dobim, hočem poveriti sestavo kabineta na lastno odgovornost in se ne bom držal parlamentarnih običajev.« — Predsednik parlamenta dr. Draža Pavlovič se je takoj vrnil iz Topčidera v Beograd ter sklical šefe klubov. Istočasno je odposlal prestolonaslednik regent šefa dvorne pisarne Balugdžića, da sporoči gg. Ljubi Davidoviču in Stojanu Protiću vladarjev odlok: »Napravite konec nesrečni krizi! Iz dvora bo jutri izšel poseben komunike, ki bo obrazložil najnovejši preokret v

krizi. Vest o preobratu v krizi je izzvala v političnih krogih veliko senzacijo. Vsi, ki žele, da izide že enkrat država iz tega nesrečnega stanja, v katerega jo je dovedla trdoglavost opozicije, so prejeli vest z največjim zadovoljstvom. Zdi se, da se bo le zelo težko našla baza za koncentracijski kabinet, če se pa to ne zgodi, se domneva, da se bo poverila sestava vlade dosedanjemu demokratsko-socialističnemu bloku. Pripoveduje se, da bi v tem slučaju dobil mandat za sestavo nove vlade dosedanji minister notranjih zadev Svetozar Pribičević. V radikalnih krogih se smatra zopet za mogoče, da se sestavi koncentracijska vlada in to pod predsedstvom g. Nikole Pašića. Po poročilu dr. Pavloviča o nalogu, ki ga je prejel od prestolonaslednika, so se sestali včeraj zvečer vodje Demokratske zajednice in to gg. Ljuba Davidović, Svetozar Pribičević in Milorad Drašković, da bi se posvetovali o spreminjeni situaciji. Voditelji demokratske stranke so sklenili, da je treba sestaviti za vsako ceno koncentracijski kabinet in da je potrebno to stališče obrazložiti tudi g. Draži Pavloviču. Sklenilo se je, da je treba vse strankarske interese zapostaviti za državne interese, ki so sedaj v nevarnosti. Vse opozicijske grupe, tako radikali, Narodni klub, Koroščeva grupa, Ribarčevi liberalci, trojica Trifkovičevih radikalnih disidentov in Medakovičev klub so na današnji seji opozicijskega bloka zahtevale kategorično od predsednika parlamenta, da se sestava nove vlade poveri g. Stojanu Protiću. — Demokratsko-socialistični blok je izjavil, da mora pripasti po njegovem mnenju mandat za sestavo vlade največji parlamentarni grupi, da pa je pripravljen akceptirati vsako drugo rešitev, če prihaja iz nevtralnih tal. D nes popoldne bo predsednik Narodnega predstavništva dr. Pavlovič posetil regenta. V opozicijskih krogih se trdi, da bo moral predlagati dr. Pavlovič regentu, da naj sestavi novo vlado g. Stojan Protić, na katerega so se zedinile vse opozicijske stranke kot svojega kandidata.

Gledališke vesti.

Glavne vloge predstave „Verige“ so v rokah g. ravn. Nučiča, Bratine, Rasbergerja, Gregorina, Vauhnik, Strniše ter Rožanskega in gospe Bukšekove, kot mati in gospodične Katice Petkove. V vlogi Alene nastopi gospodična Elvira Kraljeva. Obe gospodični Petkova in Kraljeva se to pot prvič predstavljajo našemu cenj. občinstvu. Otroški vlogi Jančeta in Ceneta igrata mali Stanko in mali Drago. „Veriga“ je naša najboljša slovenska narodna igra, v kateri se zrcali pristna slovenska kmečka duša. Predprodaja vstopnic za predstavo „Veriga“ se prične v petek dopoldne od 9. uri naprej. Prihodnji teden se uprizorja burleska „Ugrabljene Sabinke.“ V nedeljo „Tugomer“ izven abonementa.

Sokolski vestnik

Mariborski „Sokol“ prične s telovadbo trgovskega in obrtnega naraščaja, ktera se bode vršila vsaki torek in petek od 19.—21. ure v telovadnici Magdalenske deške ljudske šole. — Vabimo vse slovenske trgovske in obrtne vajence, da se vpišejo k telovadbi, naše gg. trgovce in obrtnike pa prosimo, da iste vpišejo k Sokolu. Sokol jih bode vzgojil v telesno in duševno zdrave in krepke člane našega jugoslovanskega naroda. — Prva telovadna ura se vrši v petek dne 3. oktobra t. l.

Vaditeljski zbor.

Mariborski „Sokol“. Telovadba se poučuje od 3. oktobra 1919 v 17 oddelkih: I. Dekliški šolski naraščaj, nižji oddelek (deklice do 10. leta) v ponedeljek in četrtek od 3.—4. ure popoldne v dekl. meščanski šoli v Reiserjevi ulici. II. Dekliški šolski naraščaj, višji oddelek (deklice do 14. leta) v ponedeljek in četrtek od 4.—5. ure pop. Telovadnica I. III. Deški šolski naraščaj, nižji oddelek (dečki do 11. leta) v sredo in soboto od 3.—4. ure pop. Telovadnica I. IV. Deški šolski naraščaj, višji oddelek (dečki do 13., oziroma 14. leta)

v sredo in soboto od 4.—5. ure pop. Telovadnica I. V. Gojenke (14.—16. leto) v ponedeljek in četrtek od 5.—6. ure pop. Telovadnica I. VI. Obrtni in trgovski naraščaj v torek in petek od 7.30.—9. ure zvečer. Telovadnica Magdalenske ljudske šole. VII. Dečki meščanskih in trgovskih šol v torek in petek od 4.30.—6. ure pop. Telovadnica VI. VIII. Dečki 5. razreda ljudskih šol in ponavljalnih razredov v ponedeljek in četrtek od 4.—5.30. ure. Telovadnica VI. IX. Dijaški naraščaj, nižji oddelek (do 15. leta). X. Dijaški naraščaj, višji oddelek (od 16. leta). XI. Telovadni tečaj za dijaštvo, s posebnim ozirom na učit. kandidate višjih letnikov. XII. Članice v ponedeljek, sredo in petek od 6.30.—8. ure zvečer v gimnazijski telovadnici. XIII. Kandidatkinje raznih šol od 17. leta. XIV. Telovadni tečaj za učiteljice in vaditeljice v torek in soboto od 6.—7. ure zvečer. Telovadnica I. XV. Člani v ponedeljek, sredo in petek od 8.—10. ure zvečer. XVI. Starejši člani. XVII. Vaditeljski zbor v četrtek od 8.—9. ure v telovadnici mesne hranilnice. Vaditelji in nadzorniki: I.—V. dr. Pivko in dr. Kovačič. VI.—VIII. Li. Kranjc II. IX.—XI. dr. Irgolič. XII., XIII. načelnik Ilich. XIV. dr. Rok. XVI. dr. Sernec.

Maribor, 1. oktobra 1919.

Vaditeljski zbor.

Velenje—Šoštanj. Pri proslavi 25 letnice Velenjske podružnice Ciril Metodove družbe dne 28. septembra t. l. je sodeloval Sokol iz Šoštanja s prostimi vajami in deloma tudi z vajami na orodju, ter Žalski Sokol z zares vzorno vrsto na orodju Proste vaje naraščaja deškega (12) deklškega (18) in obrtnega (12) članic (18) in članov (14) so kazale ne le, da so bile priučene, temveč so se izvajale razum male izjeme tako enotno in zaokroženo, da so upravičeno vzbujale zadovoljstvo tudi pri strokovnjakih. Petje mešanega zbora Šoštanjske čitalnice je primerno izpolnilo posledke ostalega raznovrstnega in zelo zabavnega veselicega sporeda. Tekom veselice so se tudi vrstili poljudni govori Šoštanjskih Sokolov, kakor tudi slučajno navzočega starešine hrvatskega Sokola iz Klanjca. Jedro vseh izvajanj zadevajajočih naš sedanji žalostni notranji in zunanji položaj je bilo z začudenjem stavljeno vprašanje, zakaj se niso polastili, oziroma ne zahtevajo prvih in odločujočih mest v naši državi oni poštvovalni junaki legijonarji, komitadži in Sokoli, ki so nam priborili svobodo in Jugoslavijo? Ti, ki so bili tako nesebični in zmožni, da so nam s svojo krvjo in s svojim umom priborili svobodo, bodo gotovo tudi tako nesebični, požrtvovalni in zmožni, da nam rešijo državo iz sedanjega žalostnega položaja. Ti junaki vendar ne bodo odvisni od milosti onih nezmožnih birokratov, ki so le po milosti teh junakov postali to, kar so. Najzmožnejšim, najpogumnejšim in najpožrtvovalnejšim bodi prvo mesto in nobenim drugim, posebno ne sebičnejšem ali malodušnejšem! Sedaj ni več časa za smešno skromnost; kdor ni bil skromen pri prelivanju krvi za našo domovino, ta pač nima biti skromen pri zahtevi za odločujoče mesto pri urejevanju od njega osvobodjene domovine! V teh nevarnih časih mora pač biti kmažu katero sredstvo dobro za dosego zanesljivega in trajnega varstva domovine. Če pa naši legijonarji, komitadži in Sokoli številno ne bi bili takó silni, da zasedejo vseh naših prvih mest, pa je gotovo, kar lahko z vso odločnostjo in trdovratnostjo tirjajo — da vsaj vlada na naših mestih in tudi v predstavništvu — legijonarski duh!

I. S.

Dnevne novice.

Deška meščanska šola v Mariboru. Redni pouk se prične v četrtek, dne 2. oktobra t. l. ob 8. uri. Točen in polnoštevilčen obisk je stroga dolžnost učencev. Učne knjige na razredih z nemškimi učnim jezikom ostanejo razen zemljepisja in zgodovine neizpremenjene. Knjige za razrede s slovenskim učnim jezikom bodo določene prvi šolski dan.

Ravnateljstvo.

Sestanek beguncev se vrši danes v četrtek ob pol 8. uri zvečer v meščanski šoli, Kaiserstraß, v risarski dvorani. Pogovor je za-

radi velikega begunskega shoda v Ljubljani dne 5. t. m. Vabijo se vse dame iz zasedenega ozemlja

Za onemogle igralce. Prestolonaslednik regent Aleksander je podaril zakladu za ostarele in onemogle igralce 3000 dinarjev.

Nove poštne znamke pridejo v promet v novem letu. Izdeluje jih umetnik Wagner.

Umrli je v Gradcu g. dr. Fran Stor, odvetnik. Rojen je v Teharjih pri Celju. Pisar, no je imel v Ljubljani. Bil je odločno narodnega mišljenja in je posebno rad podpiral našo šolsko družbo. Ko je opustil advokaturu, se je preselil v Gradec, kjer je po daljši bolezni umrl. Blag mu spomin!

Glasbeni Matici v Mariboru je darovala Posojnica v Mariboru („Narodni dom“) znesek K 2000.—. Upamo, da bodo ta vzgled narodne zavednosti posnemali tudi drugi zavodi in privatniki.

Topničarska podčastniška šola. Komanda Dravske divizijske oblasti sporoča: 1. Topničarska podčastniška šola se ustanovi v Mariboru v topničarski vojašnici. 2. Čas prijave kandidatov se podaljša do 15. oktobra. Zdravstveni pregled v podaljšanem terminu prijavljenih se vrši 17. oktobra v topničarski vojašnici v Ljubljani. 3. Pouk v šoli se začne 20. oktobra.

Zveza industrijcev na slovenskem ozemlju osnuje poseben odsek za elektrarne in električno industrijo. Ustanovni sestanek se vrši v četrtek 9. oktobra ob pol 11. uri dopoldne v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani. Na dnevnem redu so med drugim sledeče točke: zakonodaja o elektriki, carina in davki, vodne sile in elektrifikacija dežele in države, začasna preskrba s potrebščinami.

Zopet smrtna sodba. V ponedeljek in torek se je vršila razprava proti petim obtoženecem iz gornjeradganskega okraja zaradi roparskega umora. Končala je s smrtno obsodbo Petra Dokla in Pavla Dokla na vislice, Franc Friedau in Jakob Kaučič sta bila obsojena na 8 let, Franc Kocbek pa na 4 leta težke ječe. Natančno poročilo o razpravi priobči naš list v prihodnji številki.

„Glasbena Matica“ v Mariboru, začela je z rednim poslovanjem v društvenih prostorih, to je pri „Götzu“ nad veliko dvorano v tretjem nadstropju. Vpisovanje učencev v šolo vršilo se bo odslej vsak dan od 9.—12. uri dopoldne in od 3.—6. uri popoldne istoum. Vpisuje, kakor tudi vse informacije glede šole itd. daje ravnatelj „Glasbene Matice“ g. Topič med označenimi uradnimi urami v svoji pisarni v društvenih lokalih. Odbor.

Umrli je dne 30. m. m. v star. 35 let gospa Rijavec Ivana roj. Silič, soproga nadredara drž. polic. v Mariboru Rijaveca Augusta. Zaprtila je tri nepreskrbljene otroke. Vrli narodni begunska rodbini naše sožalje.

„Glasbena Matica“ v Mariboru. Od srede 1. oktobra se vrši v poslopu filharmoničnega društva (Götzova dvorana) še vpisovanje v glasbeno šolo vsak dopoldan od 11.—12. ure pri ravnatelju gosp. Topiču. V sredo popoldan pa se vrši vpisovanje še v meščanski šoli, Kaiserstrasse, št. 1 od 3—6 popoldan.

„Glasbena Matica“ v Mariboru. Vabijo se vse pevke k prvi pevski vaji v petek 3. oktobra ob 8. uri zvečer v dvorano filharmoničnega društva II. nadstropje. Vpisovalo se bo še nove pevke.

Pisma za inozemstvo. Trgovci, ki imajo nujna pisma za v inozemstvo, naj ta oddajo pri gremiju. Gremij bode iste dnevno odposlal direktno na cenzuro, ter se na ta način omogoči takojšnja odpošiljatev pisem.

Požar v vlaku. V nedeljo se je na vožnji med Ladjo in Zemunom vnel železniški spalni voz, ki je popolnoma zgorel. Požar sta povzročila dva potnika, ki sta kuhala čaj in jima je vsled nepazljivosti eksplodiral špirit. Vagon je bil naenkrat v ognju, tako da niso mogli niti gasiti. Ponesrečil se ni nihče. Škoda pa je ogromna. Samo dvema Angležema je zgorelo en milijon frankov, ki sta jih imela v papirnatem denarju.

Slovenci! Slovenke! Go-
vorite povsod samo slovenski!

Iz porotne dvorane.

V četrtek, 25. septembra 1919.

Nepopoljšljiv tat.

Danes je stal pred poroto 25 let star mizarški pomočnik Ivan Karlin iz Gradca, ki je bil kljub svoji mladosti že osemkrat predkaznovan, zadnjikrat leta 1917 od vojaškega sodišča v Gradcu na 10 let težke ječe, a je bil ob političnem prevratu izpuščen domu. Prišel pa je v Maribor in je tu svojo drugo »obrt«, tatvino, nadaljeval. Bil je specialista pri vlomih na podstrešja in je zaradi trinajst takih vlomov obtožen; sumljiv je bil tudi drugih vlomov, ki so se mesca februarja in marca zgodili v Mariboru na enak način, a je bilo premalo dokazov za obtožbo. Ukradel je v celem obleke in perila za 28.813 K. To mu je bilo mogoče samo, ker je imel dobro odjemalko, ki mu je odkupila vse ukradeno blago in z dobičkom dalje prodala ter si pri tem naredila lep denar. To tembolj, ker je bil Karlin pri vlomih zelo izbirčen in je ukradel samo boljše in lepše predmete; staro šaro je pustil nedotaknjeno. Njegova odjemalka, branjevka Terezija Konrad, ki je sedela v družbi Ivana Karlina na zatožni klopi, je bila celo tako predrzna, da je prišla pred sodišče v lepem črnem, od Karlina ukradenem krilu.

Ivan Karlin je bil obsojen na sedem let težke ječe, Terezijo Konrad pa so porotniki navzlic priznanju — oprostili.

V petek, 26. septembra.

Zavratni umor v Perkovi ulici.

Tomaž Pretner, poljski delavec iz Radovljice, rojen leta 1881, je bil že 25krat predkaznovan radi različnih kaznivih dejanj, med tem devetkrat zavoljo tatvine. Meseca oktobra lanskega leta je bil od vojaškega sodišča v Gradcu obsojen radi tatvine na pet let težke ječe. Po preobratu je bil izpuščen iz vojaške kaznilnice v Gradcu, je še istega dne prišel v Maribor in se javil pri svojem topničarskem polku, kjer je zahteval civilno obleko, da bi šel na dopust. Istega dne, 7. novembra 1918, je pohajkoval celi dan po mestu okrog.

V noči od 7. na 8. novembra je slišala Neža Šolista, ki stanuje v Perkovi ulici št. 18, v sosednem stanovanju 75 let stare vdove Uršule Kresnik stokanje in javkanje, ni pa se za to dalje brigala. Ko pa je zjutraj opazila, da Kresnikovo stanovanje ni bilo odprto in ker se na trkanje ni nihče oglašil, je poklicala ključavničarja Franca Lebena. Ta je stanovanje z vetrihom odprl. Uršulo Kresnik sta našla na tleh vso krvavo in že mrtvo, v sobi pa je ležala Frančiška Trboš, ki je bila smrtno nevarno ranjena in je komaj govorila.

Frančiška Trboš je povedala redarjem, da je prišla zvečer 7. novembra okrog 10. ure spat k Uršuli Kresnik in je našla v drugi postelji ležati nekega vojaka-topničarja, ki ji je rekel, da se drugi dan pelje v Ljubljano. Po noči se je naenkrat zbudila vsled močnih vdarcov na čelo. Pred njo je stal tisti vojak s pol metra dolgim drogom. Ker je začela kričati na pomoč, jo je vojak zgrabil za vrat in jo davil. Trboš se je branila, kolikor se je mogla, dokler je ni po kratkem boju zabodel z nožem v vrat. Padla je s postelje na tla. Vojak je očitno mislil, da je mrtva, ker se ni več za njo brigal, ampak je začel odpirati omarine predale in brskati po Kresnikinih stvarih. Uršulo Kresnik je očitno že prej umoril, predno je napadel Frančiško Trboš. Umoril jo je namreč z velikim mesarskim nožem, prerezal ji je vrat od srede sapnika proti levemu ušesu. Da ne bi kričala, ji je ovil okrog vratu vrv in jo davil.

Frančiška Trboš je videla, da je vojak preiskal vse predale, si v kuhinji umil krvave roke, se oblekel v civilno obleko in pogledal Frančiško Trboš, ali še živi. Ker je še dihala, jo je še enkrat udaril po glavi in nato odšel. Še isti dan so prijeli Pretnerja v topničarski vojašnici; imel je še krvave sledove na

suknji, krvavo škatljico vžigalic in večjo vsoto denarja.

Kljub temu, da ga je takoj spoznala Frančiška Trboš, je tajil ves čas in tudi pri razpravi. Porotniki pa so soglasno potrdili vprašanje izvršenega in poskušnega zavratnega roparskega umora. Obsojen je bil nato na smrt na vislicah.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Stojan Protić zopet na krmilu.

Beograd, 30. septembra. Regent je sprejel Stojana Protića ter mu po-

veril sestavo kabineta. Protić je odgo-

voril, da sprejme mandat ter da se bo

trudil, da sestavi v 24 urah kabinet

ali pa vrne mandat. Regent mu je iz-

recno naročil, da mora biti vlada par-

lamentarična, to je, da se mora opirati

na večino Narodnega predstavništva.

V prvih popoldanskih urah je ob-

vestil Protić parlamentarne klube, da

mu je poverjena sestava vlade in sto-

pil takoj v dogovore s strankinimi na-

čelniki. Z Narodnim klubom in Jugo-

slovanskim klubom je sporazum skoro

že dosežen. Demokrati in socialisti pa

so odklonili sodelovanje.

Italijani se boje srbskih komitašev.

Split, 30. septembra. Italijanski listi javljajo z Reke o koncentriranju jugoslovanskih komitašev pri Snežniku. Listi pristavljajo, da je vojaško poveljstvo vse podvzelo za vsako eventualnost.

Drugod in pri nas.

Inomost, 30. septembra. Kakor poroča „Tiroler“, je generalni komisar Credaro zopet dovolil uvoz nemških časopisov.

Carina na žito.

Dunaj, 30. sept. „Achturblatt“ poroča, da namerava jugoslovanska vlada uvesti izvozno carino 300 kron na meterski stot žita.

Turški d' Annunzio.

Belmar, 29. sept. „New-York Herald“ izve iz Pariza, da postaja položaj v Mali Aziji vedno bolj nevaren. Svoječasno iskrcanje Grkov v Smirni in Italijanov v Adaliji je le podžgal že ugasli fanatizem, tako da Mustafa paši ni bilo težko, zbrati armado, ki šteje gotovo 100 000 mož. Mustafa paša igra v Anatoliji podobno vlogo kakor von der Goltz v baltijskih provincah in d'Annunzio na Reki, katere bo mogoče le z orožjem pregnati. Vendar so pa nekateri francoski sirokovnjaki za to, da se sklene z Mustafa pašo miren sporazum.

Morda je pa vendarle res.

Dunaj, 30. septembra 1919. Dunajski opoldanski listi so prinesli neko berolinsko poročilo o dozdnevni pariški brzojavki, ki javlja dunajsko vest, da namerava nemškoavstrijska vlada spričo brez upnega prehranjevalnega položaja in premogovne krize v deželi napovedati bankrot ter izročiti vladno moč v roke aliranih misij. — Dunajski korespondenčni urad pravi, da to ni res.

Slovensko mestno gledališče

REPERTOIRE:

V sredo 1. oktobra: Zaprtlo.
V četrtek 2.: Ob 1/20. uri: Koncert Zlatko Baloković, violin virtuoz.

I. Mariborski bioskop

Tegetthoffova cesta.

Največje in najimenitnejše kino-podjetje v Jugoslaviji.

V sredo dne 1. do 3. oktobra 1919:

Senzacionalen nordijski razpored!

Modra orhideja

Kolosalno zanimiva drama iz Sev. Amerike v 5 dejanjih

V glavnih ulogah Ebba Thomsen in A. Blücher

Tri sestrične

Veseloigra v 3 dejanjih

Vsako sredo in soboto novi spored!

Predstave se vrše vsak dan ob 18. (8.) in 20. (8.) uri zvečer. Ob nedeljah in praznikih ob 15. (8.), 18. (4.), 18. (8.) in 20. (8.) uri zvečer.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem žalostno vest, da je dne 30. septembra t. l. ob pol 12. uri dopoldne umrla moja dobra žena, naša blaga mati in sestra gospa

Ivana Rijavec roj. Silič

soproga nadredarja drž. policije v Mariboru

Pogreb drage rajnice se vrši v četrtek dne 2. oktobra t. l. ob 16. uri popoldne iz mestne mrlišnice na Pobrežju.

Rijavec August, nadredar državne policije
soprog

France, Marija, Mirko
otroci

Marija Krpan roj. Silič
sestra

Dobaya ovsa

v količini 270.000 kg za dobo 5. oktobra do 31. decembra 1919 za garnizijo Maribor, se bode oddala potom ofertalne licitacije.

Ofertalna licitacija se vrši dne 6. oktobra 1919 ob 10. uri pri komandi mesta Maribora.

Vsi zainteresirani se vabijo, da vložijo svoje pismene oferte zapečatene najpozneje do 4. oktobra t. l. komandi mesta.

Vse podrobnosti so razvidne iz razglasa v »Službenih. Novinah«, ki izhajajo v Beogradu. Tudi komanda mesta daje potrebne informacije.

Okrajno glavarstvo v Mariboru,
dne 27. septembra 1919.
Mulaček.

Mariborska svetlolikarna in apretacija zastorov

Vetrinjska ulica 28

Prvovrstni zavod za snaženje in likanje perila v 5—8 dneh.

Nizke cene, najboljša postrežba.

Izdala: Tiskovna družba.

Poslano!

Predno prodaste briljante, zlato in srebrnino. vprašajte za najvišje cene pri Antonu Kiffmann, urarju, Maribor, Tegetthoffova cesta 27.

Karel Kocijanič

kamnoseško podjetje

Maribor, Schillerjeva ul. 25

priporoča

svojo veliko zalogo nagrobnih spomenikov iz marmorja in granita.

Prevzame tudi vsa v to stroko spadajoča dela.

I. maribor. strojna pletarna

Ivan Barta

Župnijska ulica št. 6

se priporoča

v izdelovanje vseh pletenin. — Svilene, flor, cvrtnate in volnene nogavice se po ceni izdelujejo in se tudi podpletejo.

Rezan in okrogel les

tramove — drva — oglje — kupuje vsako množino

„DRAVA“, lesna trgovska in industrijska družba z o. z. MARIBOR.

Raznašalci časopisov

invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase naj se v upravnistvu „Mariborskega delavca“.

Zdravilišče Rogaška Slatina

(poprej Rohitsch-Sauerbrunn)

Začetek zdraviliške sezone 15. maja 1919. Vsi zdraviliški pripomočki na razpolago. Živila so preskrbljena. Prospekte razpošilja in na vprašanja odgovarja Ravnateljstvo državnega zdravilišča „Rogaška Slatina“.

Prva jugoslovanska tovarna za poljedeljske stroje, stavbeno in umetno ključavničarstvo, mehanična delavnica za kolesa in automobile

Franjo Farič, Pobrežje pri Mariboru

Nasipna ulica 20

Specijaliteta: Izdelovanje kemičnih peči, motorjev na bencin in olje, finih železnih in lončenih štedilnikov, železnih ograj, instalacija plina in vodovodov.

Popravljalnica vsakovrstnih strojev, spojevanje strtega litega železa ter sploh vsa v to stroko spadajoča dela.

Vlivanje železa in medenine v lastni tovarni. — Kupuje staro železo!

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiskovna: Karl Rohitsch v Mariboru.

Kupujem

6—6

suhe gobe

in namizno ter kuhinjsko

sadije.

Ponudbe naj se pošiljajo na naslov:

Jos. Rohrmann, Ptuj.

Zveza jugoslovanskih železničarjev, podružnica Maribor

priredi dne 5. oktobra 1919 ob 15. uri v vseh javnih prostorih Narodnega doma v Mariboru

veselico

s godbo, petjem, šaljivo pošto, plesom, vinsko trgovijo in srečolovom.

Opozarjajo se vsa narodna društva na to prireditev in se prosi, da se ozira na to veselico.

Vse narodnjake in prijatelje društva prosimo za prostovoljne prispevke in darila za srečolov in si dovoljujemo opozarjati slavno občinstvo na veliko važnost te narodne organizacije. Prispevki in darila za srečolov se bodo pobirala od članov Zveze s polami, ki so žigosane in podpisane od predsedstva podružnice. Dotični cenjeni darovalci, h katerim ne pridejo člani s polami, naj blagohotno pošljejo darila na hišnika Narodnega doma v Mariboru s tozadevnim naročilom.

Vabimo vsa društva in korporacije, da opozorijo člane na to prireditev.

Občinstvu se bo nudil lep večer.